

Status for Batteri-innsamlingen i Norge

Av Kjell Olav Nerland

Kjell Olav Nerland er siv.ing. fra NTH 1986.

Etter at Statens forurensningstilsyn (SFT) sommeren 1987 gikk ut til kommunene med en oppfordring om å etablere egne innsamlingsordninger for brukte småbatterier, har SFT ved utgangen av mars 1988 fått melding om at 40 kommuner har etablert slike, og at ytterligere 95 kommuner vil komme igang i løpet av første halvår 1988.

Sommeren 1987 gikk SFT ut til alle norske kommuner med en oppfordring om å etablere egne innsamlingsordninger for brukte kvikksølv- og kadmiumholdige småbatterier. Bakgrunnen for oppfordringen var miljøvernmyndighetenes ønske om å redusere spredningen til naturen av tungmetallene kvikksølv og kadmium. Disse tungmetallene betraktes som miljøgifter, blant annet fordi de akkumuleres i næringskjeden, og at man ved eksponering vil kunne utsettes for helsefare. Det er funnet at brukte batterier bidrar betydelig til innholdet av disse tungmetallene i husholdningsavfall, opptil 50% for kvikksølv og 40% for kadmium.

Erfaringene med egne innsamlinger fra Sverige og Tyskland er gode, og man har i Sverige funnet at dette kan redusere kvikksølvinnholdet i avfallet med 50% (Uppsala). En slik reduksjon vil være av stor betydning for spredningen av tungmetallene ved avfallsbehandlingen.

SFT har i sin oppfordring til kommunene anbefalt at alle vanlige småbatterier samles inn, til tross for at ikke alle disse

er miljøfarlige. F.eks. inneholder brunstensbatterier bare ca. 0.01% kvikksølv og like mye kadmium, mens en kvikksølvoksyd knappecelle kan inneholde 25—40% kvikksølv. Pga. manglende merking er det imidlertid i dag vanskelig å skille mellom batterier med høyt kvikksølv-/kadmiuminnhold, og de som har lavt innhold eller er fri for dette.

Imidlertid arbeider SFT med en merkeforskrift for batterier, som går ut på at batterier med et samlet innhold av kvikksølv og kadmium høyere enn 0.025% (vekt) skal merkes med et spesielt symbol. Denne grensen er utarbeidet av en arbeidsgruppe under Nordisk Ministerråd, og det er enighet mellom de nordiske land om at merkeforskriften skal utformes på grunnlag av denne merkegrensen. Batterier merket på denne måten er da de som skal samles inn.

Erfaringene med batteri-innsamling i Norge er ennå relativt ferske. Før SFT kom med sin oppfordring i juli 1987 var noen få kommuner allerede igang med innsamling. Først ute var Valdres Kommunale Renovasjon (VKR), et interkommunalt renovasjonsselskap som dekker 6 kommuner i Valdres, som startet opp sin innsamlingsordning allerede i september 1986. Denne ordningen ble bygget opp etter en modell fra Linköping i Sverige, og var basert på innsamlingsbeholdere utplassert i butikker og bensinstasjoner o.l. Etter ett år kunne Valdres rapportere at det var samlet

inn 44.000 småbatterier tilsvarende 2.280 kg, eller ca. 120 g pr. innbygger. I tillegg har man siden innsamlingen startet, samlet inn ca. 34 tonn blybatterier. Dette har ifølge VKR kostet kommunene i Valdres totalt ca. 5 kr. pr. innbygger det første året, *inklusive* nødvendige grunnlagsinvesteringer.

Oslo startet opp sin innsamlingsordning i november 1986. I forbindelse med oppstartingen ga SFT økonomisk støtte til utformingen av informasjons- og innsamlingsmateriell med sikte på at dette kunne bli benyttet i de øvrige kommunene. Dette materialet består av plakater, brosjyrer og klistremerker. Oslo kommune ved Renholdsverket har påtatt seg å distribuere dette materialet til de kommunene som ønsker det. Oslo Renholdsverk vil også, så langt deres kapasitet rekker, være behjelpelig med praktiske råd når det gjelder plassering av innsamlingskasser og hvordan disse bør utformes. I Oslo har man som i Valdres, satset på innsamlingsbokser i forretninger som omsetter batterier. Man har også tatt med bensinstasjoner p.g.a. den gode tilgjengeligheten disse har overfor publikum.

I tillegg har det vært stor interesse fra bedrifter og institusjoner for å starte interne innsamlingsordninger. Interne ordnin-

ger er gjennomført ved de store sykehusene, Televerket, NRK, politiet og ved flere skoler og bedrifter. Totalt har man mer enn 700 innsamlingssteder i Oslo.

Siden innsamlingen startet i november 1986 har man i Oslo samlet inn over 20 tonn batterier. Regner man med et befolkningsgrunnlag på ca. 500.000 innbyggere tilsvarer dette ca. 40 g pr. innbygger.

Oppgaver fra bransjeorganisasjonen Batteriforeningen Norge, angir at det i Norge blir omsatt ca. 1700 tonn småbatterier pr. år. Fordelt på befolkningen blir dette ca. 425 g pr. innbygger pr. år. Tallene er noe usikre, men sammenlignet med tallene fra innsamlingen skulle dette tyde på at det ennå er mye å hente på innsamlingssiden. Oslo Renholdsverk har da også rapportert at den innsamlede mengden øker for hver måned.

Etter at SFT gikk ut med sin oppfordring til kommunene har totalt 24 kommuner meldt til SFT at de er kommet igang med innsamlingsordninger, mens ytterligere 64 kommuner har meldt at de vil starte opp i løpet av første halvår 1988. Opplysninger fra Oslo Renholdsverk om bestillinger av informasjonsmateriell tyder imidlertid på at noen flere kommuner enn de SFT har fått melding fra er i ferd med å etablere innsamlingsordninger.

Utstyr for:

**VANNHASTIGHETSMÅLING
VANNSTANDSMÅLING
LANDMÅLING**

Repr.
A. Ott
Kempton

Sigurd Baalsrud
Jacob Aalls gt. 17, 0364 Oslo 3
Tlf.: (02) 46 46 65

Askania Werke
Berlin W